

ПРО ФОРМУВАННЯ ОПТИМАЛЬНОЇ МЕРЕЖІ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ДЛЯ УСПІШНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ РЕФОРМИ СТАРШОЇ ПРОФІЛЬНОЇ ШКОЛИ

Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року схвалена розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р та реалізується відповідно до Плану заходів на 2017-2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 № 903-р.

Реформа НУШ розпочата як реформа десятиліття, яка реформує всі галузі освіти, починаючи від дошкільної освіти та завершуючи закладами вищої освіти.

Вона стосується змісту загальної середньої освіти, педагогіки загальної середньої освіти, системи управління загальною середньою освітою, структури загальної середньої освіти, системи державного фінансування загальної середньої освіти, матеріально-технічного та нормативно-правового забезпечення загальної середньої освіти.

Наразі реалізується її третя фаза (2023-2029 рр.), що стосується підготовки до впровадження стандартів профільної середньої освіти за новими освітніми стандартами на компетентній основі на базі сформованої мережі закладів загальної середньої освіти, академічних (професійних) ліцеїв (термін не пізніше 2025 року).

Початком роботи цих закладів визначено 01.09.2027, також це початок трирічного навчання у старшій профільній школі 10 (11-12) класів.

Реалізація реформи продовжується і сьогодні.

З метою її всебічної реалізації забезпечено:

1. затвердження Стратегії розвитку освіти Одеської області на 2023-2027 роки, частиною якої є формування спроможної мережі закладів загальної середньої освіти області;
2. вивчення та узагальнення пропозицій, винесення даного питання для обговорення на колегіях Департаменту освіти і науки Одеської обласної державної адміністрації, які проведено 24 березня 2023 року, 23 грудня 2024 року;
3. формування мережі закладів освіти області, яка затверджена розпорядженням голови (начальника) Одеської обласної державної (військової) адміністрації від 07 листопада 2025 року №1171/ОД-2025 «Про внесення змін у додаток до розпорядження голови (начальника) Одеської обласної державної (військової) адміністрації від 29 серпня 2024 року № 829/А-2024»; відповідно до розпорядження мережа ліцеїв (старшої профільної школи) становить 173 заклади, з них академічних ліцеїв – 138 закладів, професійних ліцеїв – 35 заклади; мережа затверджена у 85 громадах, що становить 93 %.

4. участь у проєкті національного пілотування системи профорієнтації дітей і підлітків 39 ЗЗСО у 27 громадах, що є важливим кроком у реформі «Нова українська школа», зокрема її третьому етапі – розвитку старшої профільної школи в Україні;
5. участь закладів освіти в **пілотуванні Державного стандарту початкової середньої освіти** (2017 рік - 7 закладів освіти області); пілотування стандарту **Державного стандарту базової середньої освіти** (2022, триває зараз, ті ж самі заклади освіти); участь у **передпілоті** Державного стандарту профільної середньої освіти (Балтський ліцей №1 імені Олеса Гончара Балтської міської ради Одеської області- 2024).

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 26.08.2025 №1058 «Про реалізацію експериментального проєкту щодо запровадження в закладах загальної середньої освіти освітніх програм, розроблених на основі типової освітньої програми для 10-12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням» розпочався експериментальний проєкт.

За результатами відбору учасниками стали 8 закладів освіти області: Балтський ліцей №1 імені Олеса Гончара Балтської міської ради Одеської області; Ліцей «Лідер» міста Білгорода-Дністровського Одеської області; Великодальницький ліцей №1 Великодальницької сільської ради Одеського району Одеської області; Молодіжненський ліцей Великодолинської селищної ради Одеського району Одеської області, Комунальний заклад «Опорний заклад «Кодимський ліцей № 1» Кодимської міської ради Подільського району Одеської області; Одеський ліцей № 13 Одеської міської ради; Одеський ліцей № 81 Одеської міської ради; Ліцей №4 імені В'ячеслава Чорновола Південнівської міської ради Одеського району Одеської області.

Даний перелік закладів освіти затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 11.03.2026 № 437 «Про затвердження Переліку закладів загальної середньої освіти – учасників експериментального проєкту щодо запровадження в закладах загальної середньої освіти освітніх програм, розроблених на основі типової освітньої програми для 10-12 класів закладів загальної середньої освіти».

Всі процеси реформування забезпечуються наданням цільового фінансування на державному рівні, що покладає додаткові фінансові зобов'язання на кожний із зазначених закладів освіти.

Поряд із цим на рівні Одеської обласної державної (військової) адміністрації, Департаменту освіти і науки Одеської обласної державної адміністрації проведено співбесіди з керівниками органів управління освітою районних державних адміністрацій, міських, селищних, сільських рад територіальних громад області стосовно обговорення проблемних питань у процесі формування дієвої та оптимальної мережі закладів загальної середньої освіти для успішної реалізації реформи старшої профільної школи в області, зустрічі з представниками депутатського корпусу місцевих рад, виїзди на місця директора Департаменту освіти і науки Одеської обласної державної адміністрації для вивчення проблемних питань.

За підсумками обговорення проблемних питань в освітній галузі та за результатами засідання платформи «Діалог з громадами», що відбулося в межах діяльності Конгресу місцевих та регіональних влад при Президентові України за участі заступника Керівника Офісу Президента України Віктора Микити та Міністра освіти і науки України Оксена Лісового, до Міністерства освіти і науки України надіслано узагальнену інформацію та пропозиції щодо проблемних питань та шляхів їх вирішення (лист Одеської обласної державної (військової) адміністрації від 25.03.2025 №5/01-32/4132/2-26).

Серед них зафіксовано питання, що мають значний вплив на виконання планів формування мережі закладів загальної середньої освіти, на організацію та функціонування майбутніх академічних ліцеїв, роботу «пілотних» закладів загальної середньої освіти області, а саме щодо:

- технічного стану автомобільних доріг, які визначено маршрутами руху шкільних автобусів для підвезення учнів до академічних та професійних ліцеїв, що ускладнює забезпечення безпечного та своєчасного перевезення здобувачів освіти;
- законодавчого врегулювання питання забезпечення права учнів 9 класів на здобуття повної загальної середньої освіти у тому ж закладі, де вони розпочали навчання за навчальними програмами 2015 року (не НУШ), що може мати суттєвий вплив на організацію та функціонування майбутніх академічних ліцеїв; роботу «пілотних» закладів загальної середньої освіти області;
- забезпечення закладів загальної середньої освіти засобами навчання та обладнання в межах впровадження реформи «Нова українська школа» та відповідно оновлення Порядку та умов надання відповідної субвенції були затверджені у 2026 році, тоді як формування інвестиційних напрямів та затвердження проєктних портфелів територіальними громадами відбувалося у 2025 році.

Незважаючи на вагомий комплекс дій, затверджений документами різного рівня з даного питання, низка територіальних громад не вжили заходів щодо його виконання, а саме:

- не розроблено та не затверджено плани трансформації мережі старшої профільної школи у 6 територіальних громадах: Мологівській, Роздільнянській, Цебриківській, Ширяївській, Буджацькій, Слобідській (даний захід був передбачений розпорядженням голови Одеської обласної державної адміністрації від 17 грудня 2021 року №1313/од-2021 «Про заходи щодо формування мережі закладів освіти Одеської області» до 01.09.2024);
- не розпочато громадське обговорення планів реорганізації/ ліквідації/ зміни типу закладу освіти, яке має тривати один рік до 01.09.2027, у територіальних громадах: Чернівській, Буджацькій, Василівській, Вигодянській, Дальницькій, Захарівській, Красносільській, Маразліївській, Маяківській, Мологівській, Нерубайській, Савранській, Сергіївській, Бессарабській, Цебриківській, Ширяївській сільських/селищних громадах (передбачено абзацом 1 пункту 2 статті 32 Закону України «Про повну загальну середню освіту»);

- допущено порушення власних планів трансформації мережі, шляхом планування коштів відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 11.02.2026 № 170 «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію публічного інвестиційного проекту на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» у 2026 році, для прикладу: Шабівська територіальна громада: 2 ліцеї, а фінансування заплановано як 2 гімназій (Маяківська, Яськівська, Криниченська, Красносільська, Мологівська, Тузлівська, Куяльницька, Піщанська, Дачненська, Чорноморська);
- без запланованого фінансового показника на 01.09.2026 залишаються: Таїровська, Теплодарська, Стрюківська, Долинська громади (тільки ліцеї).
- не створили середньостроковий план пріоритетних публічних інвестицій (СПІ) та єдиний проектний портфель (ЄПП) у Розквітівській, Дальницькій, Визирській, Нерубайській, Слобідській, Чорноморській селищній громадах.

З метою налагодження співпраці між територіальними громадами з питань ефективного та прозорого процесу формування мережі закладів освіти, що забезпечать здобуття середньої профільної освіти в області, за ініціативи Міністерства освіти та науки України за участі Швейцарсько-українського проекту DECIDE – «Децентралізація для розвитку демократичної освіти», вдруге проведено зустрічі та робочі активності щодо аспектів реалізації реформи профільної середньої освіти на тему «Реформа старшої профільної школи: можливості та виклики для громад» (які відбулися 27 червня 2024 року та 25 березня 2026 року).

З огляду на зазначене вище, враховуючи вимоги статей 25 та 66 Закону України «Про освіту», необхідно забезпечити виконання прав та обов'язків засновників закладів загальної середньої освіти, уповноважених органів управління освітою щодо забезпечення розвитку сфери освіти у громадах, зокрема продовження реформування системи шкільної освіти.

Начальник управління освіти
і молодіжної політики
Департаменту освіти і науки
обласної державної адміністрації

Ірина КОВАЛЬ